Vragen en antwoorden

over de weg omhoog, en het loslaten van de verkeerde weg (1)
over de psychologische oorzaak van ziekte (2,3,4,8)
over de sabbat, de Grote Verzoendag en rituelen (5,6,7)
over terugvallen bij het leren (9)
over vragen stellen, en waarom dat zo moeilijk is (10)
over gunstige uiterlijke omstandigheden (11)

30 september1960
lezing 70

"Gegroet, God zegene jullie allen, dierbare vrienden, Gezegend is dit uur. Ik zal jullie vragen graag en naar beste vermogen beantwoorden."

VRAAG: In uw antwoord op mijn vraag na de laatste lezing[1] over de juiste weg naar de liefde waarnaar we allemaal verlangen, beschreef u het proces van het beseffen, observeren en uiteindelijk achter je laten van de verkeerde weg, om het pad vrij te maken voor de juiste weg. U eindigde met de zin:"Dan zijn jullie op de weg omhoog." Ik zou u nu willen vragen die weg omhoog te beschrijven, de juiste weg, de gezonde benadering die zou moeten volgen op het loslaten van de dwangmatige, verkeerde weg. (1)

"Zoals ik zei, de eerste stap bestaat eruit dat je steeds de emoties die in de plaats zijn gekomen van je verlangen naar het krijgen van liefde herkent. Deze emoties zullen niet verdwijnen op het moment dat je ze voor het eerst ontdekt. Het waarnemen van de manier waarop ze in je leven en het omgaan met ze door te onderzoeken wat hun betekenis is, maken daarom deel uit van de weg omhoog.We hebben het ook over die innerlijke, subtiele en kronkelige stroom gehad waarmee je probeert anderen te dwingen om van je te houden – vooral door te

[1] Zie lezing 69 'Dwaasheid om op het pad op resultaat uit te zijn; vervulling of onderdrukking van het verlangen naar liefde' (Noot vertaler)

proberen indruk op ze te maken en jezelf op de een of andere manier te bewijzen.Wanneer je je eenmaal van deze emoties bewust wordt, zul je zulke gevoelens in heldere taal kunnen omzetten.

Dan zul je zie hoe ver hun betekenis reikt. Je gaat bijvoorbeeld zien dat je juist door het bestaan van deze dwingende stroom niet anders dan subjectief kunt zijn. Je reageert positief op mensen die het met je eens zijn, die je 'waarderen', bewonderen of van je houden. Je ziet bij de mensen die je bevallen het goede in een onevenredig veel helderder licht dan hun tekortkomingen. Je bent je misschien van hun gebreken bewust, maar emotioneel gesproken bagatelliseer je ze. Anderzijds, wanneer iemand je kwetst of teleurstelt - of je denkt dat alleen maar – of als diegene iets anders doet wat je niet bevalt, word je wrevelig tegenover die persoon en ga je hem minachten. Wat je - weliswaar niet in de juiste verhoudingen - in beide gevallen ziet, is op zich misschien wel juist; het is niettemin een vervorming wanneer je - afhankelijk van de reactie van de ander op jou – te sterk de nadruk op het goede of het kwade in iemand legt. Je bent je je er aanvankelijk niet van bewust dat je dat doet. Je bent je er nog minder van bewust *waarom* je dat doet. Naarmate je je van deze emoties en hun diepere betekenis bewust wordt, verzwak je hun uitwerking. Zo kom je steeds dichter bij de oplossing van dit probleem. Je zult in toenemende mate beseffen hoe subjectief je emoties zijn, om het even hoe trots je misschien op je objectiviteit in andere en meer aan de buitenkant gelegen gebieden van je leven bent.

De tijd zal moeten komen dat je deze reacties niet alleen herkent maar ook gaat zien hoe ze voorkómen dat je ontvangt waarnaar je intens verlangt. Door je verborgen subjectiviteit te herkennen kom je automatisch dichter bij objectiviteit, en daardoor bij waarheid en werkelijkheid. Je bent misschien nog niet in staat je anders te voelen maar de resterende verkeerde reacties zullen een andere uitwerking op jou hebben – *en op anderen* – want je bent nu je eigen waarnemer geworden.

Met dit inzicht – dat voortdurend in de praktijk moet worden gebracht – ga je helemaal begrijpen dat je door subjectiviteit de betekenis van liefde niet kent. Dan respecteer je de ander niet omwille van zichzelf. O, je kent alle juiste antwoorden en theorieën, je kent elke leer van waarheid, je bent er misschien zelfs van overtuigd dat je deze universele waarheden in de praktijk brengt en misschien doe je dat ook

wel. Maar het is noodzakelijk dat je diep, in verborgen gebieden in jezelf die je misschien nog niet hebt bereikt, begint te zoeken.
Laten we verder naar de betekenis van het innerlijke *universele* proces zoeken dat ik zojuist heb beschreven. Je verlangt ernaar om te worden liefgehad terwijl je eigenlijk niet in staat bent om liefde te geven, tenminste niet in die mate waarin je liefde voor jezelf wenst. Je liefde functioneert alleen dan op zijn best als mensen aardig tegen jou zijn. Je vraagt dus iets van anderen wat je van binnen eigenlijk niet bereid bent aan hun te geven. Je vraagt onvoorwaardelijke liefde. Je verwacht dat anderen je zo goed begrijpen dat ze ondanks je tekortkomingen en allerlei zwakheden van je houden. Je realiseert je niet dat je ze juist door deze zwakheden onbedoeld net zo vaak kwetst en teleurstelt als anderen jou door *hun* zwakheden onbedoeld kwetsen en teleurstellen. *Jij* wilt worden begrepen en ondanks die zwakheden worden liefgehad. Maar jij bent niet bereid om hetzelfde te doen als de zwakheden van anderen een negatieve invloed op je hebben. Deze vraag – onuitgesproken en onbewust – is oneerlijk; het komt neer op trots want je maakt aanspraak op een bijzondere positie voor jezelf die je niet bereid bent aan anderen te gunnen. En hij is in hoge mate subjectief en daarom niet realistisch. Al deze houdingen worden zichtbaar en beïnvloeden de ander veel sterker dan je je nu ook maar enigszins kunt voorstellen. Het is gemakkelijk in te zien dat deze uitwerking niet gunstig voor je zal zijn.

Het is dus noodzakelijk dat je leert lief te hebben, want alleen dan zal dit een zodanige invloed op anderen hebben dat ze niet anders kunnen dan van je houden. Om te leren hoe je kunt liefhebben is het zaak om te beginnen met het uitbannen van je persoonlijke subjectiviteit. *Liefde is* onder andere *objectiviteit*. Subjectiviteit is egocentrisch en liefde en egocentriciteit kunnen niet naast elkaar bestaan. We hebben veel aspecten van liefde besproken maar zijn nog niet op dit aspect ingegaan. Jullie weten allemaal dat liefde niet kan worden afgedwongen. Maar als je de obstakels verwijdert, zal zij organisch groeien. Dit ingewortelde om jezelf bekommerd zijn en subjectiviteit vormen één van de grootste blokkades bij het geven en ontvangen van liefde. En dat zijn ze in het bijzonder omdat ze onder de oppervlakte leven.

Geen menselijk wezen is ooit volledig in staat tot *echte* liefde en *echte* objectiviteit. Maar er zijn gradaties. In de mate waarin je je gebrek aan objectiviteit ziet, kom je dichter bij objectiviteit en daardoor bij het

vermogen om lief te hebben.

Je vermogen om lief te hebben neemt gestaag toe naarmate je bereidheid om lief te hebben toeneemt. En deze bereidheid om lief te hebben zal toenemen in de mate waarin je het niet meer als een afschrikwekkende afgrond voelt wanneer je niet door de ander wordt liefgehad, of niet in de mate waarin je het graag wilt, of niet zo snel als je graag zou willen. Herken deze angst voor iedere kleine kwetsing en teleurstelling. Naarmate je je innerlijke blik die kant op richt, ga je vast en zeker zien dat dit schrikbeeld een volstrekte illusie is, een buiten alle proporties gegroeide fantasie. Hierdoor ben je *niet bereid* om lief te hebben. Daarom wordt je vermogen om lief te hebben voortdurend minder en raakt het verlamd.

Het vermogen om een objectieve en onthechte kijk op degene te hebben van wie je denkt dat hij je heeft gekleineerd, is onmogelijk te rijmen met de gangbare misvatting dat het bewijs van ware liefde de masochistische neiging is om je door de ongezonde instincten van anderen te laten kwetsen. Maar om zo'n objectieve en onthechte kijk te hebben, moet je vrij van de illusie zijn dat iedere kleinering, kwetsing of teleurstelling een tragedie is waarvoor je je moet hoeden.

De oplossing van dit probleem vraagt daarom van je dat je een aantal elementen herkent: 1) je vervangende emoties die door de subtiele, dwingende stroom waarmee je anderen dwingt om van je te houden worden bevredigd 2) je subjectieve kijk, verborgen in je emotionele reacties, waardoor je niet in staat bent om liefde te geven 3) je wereld van illusie waarin je panisch wordt door je angst om te worden afgewezen 4) de uitwerking die dit alles op jou als persoon en je omgeving heeft.

Een volledige herkenning van deze elementen vraagt tijd, doorzettingsvermogen en een heel doeltreffende wilsinspanning van jouw kant om *alles* wat er binnen in jezelf leeft zonder voorbehoud onder ogen te zien. Als je de waarheid van deze woorden ervaart, die in een veel sterkere mate dan je je nu ook maar kunt voorstellen in jou leven, moet je geleidelijk aan - langzaam maar zeker - deze elementen en houdingen wel veranderen.

Je gaat inzien dat je nooit de exclusieve, onredelijke, eenzijdige liefde kunt ontvangen die het kind in je eist. Maar als je jezelf er steeds weer

van overtuigt dat het geen ramp is als je die niet krijgt, dan zul je in staat zijn deze eis op te geven, dan zul je vrij van die hevige angst zijn. Zonder die hevige angst om gekleineerd of verworpen te worden, groeit je bereidheid om van anderen te houden; dat doe je dikwijls op een wat teruggetrokken manier, gewoon door ze als menselijke wezens te respecteren, ook al behagen ze je niet. Omdat die hevige angst er niet is, is er ook geen noodzaak om je liefde achter te houden. Met deze bereidwilligheid zal je vermogen om lief te hebben toenemen. Je zult duidelijk onderscheid maken voor wat betreft de soort liefde die je anderen geeft; en het besef dat niet alle mensen in die mate en op die manier van je houden als het kind in je eiste, zal je ook niet storen. Als sommige mensen niet van je houden of jou zelfs veroordelen, is dat geen tragedie meer, en dat is het voor jou emotioneel gezien op dit ogenblik nog wel.

Als je op die manier groeit en volwassen wordt, raak je niet meer van je stuk als je niet wordt liefgehad of niet goed genoeg wordt gevonden. En omdat het je niet meer van je stuk brengt, brengt het ook niet het slechtste in je naar boven; je neemt de teleurstellingen van het leven met een zekere gelijkmoedigheid; je zult in staat zijn om sympathie te voelen voor en een objectieve, niet vervormde mening te hebben over diegenen die je boos maken. Ik bedoel dat je die echt, heel diep en niet op een oppervlakkige, een quasi-manier voelt.

In dit proces zul je ook leren om verder onderscheid te maken voor wat betreft het volledig zichtbaar laten worden van je vermogen om lief te hebben. De twee uitersten zijn altijd heel dichtbij. Ofwel je weerhoudt jezelf er helemaal van om zelf zoveel als in je vermogen ligt lief te hebben, of je wilt met alle kracht je volle liefde aan diegenen geven die er misschien nog steeds bang voor zijn, niet omdat ze je verwerpen maar vanwege hetzelfde proces dat we nu bespreken, in hen. Als ze onwillig zijn, gebruik je zo lang mogelijk de dwingende stroom. En terwijl je dat doet, ben je blind voor hun weerstand. En als die dan eindelijk al te duidelijk wordt, vat je het persoonlijk op. Je begrijpt het niet en keert je tegen de persoon in kwestie. Doordat je in de illusie verkeert dat (a) de ander je verwerpt, en (b) dit een tragedie is, heeft dit verder als uitwerking op jou dat je dan naar het andere uiterste doorslaat en uit angst om liefde te geven, vanwege de pijn die eruit voort kan vloeien, je hart sluit.

Maar dit zal, niet alleen om bovengenoemde redenen maar ook omdat

je ziet, waarneemt en onderscheid maakt, in het groeiproces allemaal veranderen. Je hebt heel wat aan mensen te geven die niet bang zijn om op een volwassen manier lief te hebben en liefde te ontvangen. En je trekt je van mensen die terughoudend zijn, omdat ze nog steeds in deze wereld van illusie leven, onopvallend terug zonder dat je je basisrespect voor de ander als kind van God verliest. Je maakt in je gekwetstheid en boosheid geen karikatuur van hun negatieve kanten. Deze soort liefde is op haar manier net zo goed en waardevol als de andere. Het kind in je kent maar *één* soort, en als die ene soort niet mogelijk is of lijkt, dan sluit je je hart helemaal. De volwassen mens zal veel soorten liefde onderscheiden omdat hij van de 'afgrond van de illusie' - verstoken blijven van liefde betekent panische angst - is bevrijd. Dit is globaal gesproken de weg omhoog. Er zijn natuurlijk veel details waar ik nu niet op in kan gaan. Die zou ik alleen met iemand persoonlijk kunnen bespreken, omdat ze op iemand persoonlijk betrekking hebben."

VRAAG: Wij leren dat iedere ziekte, of ieder ziektesymptoom, psychologische oorzaken heeft. Hoe is het mogelijk dat iemand in het ene land een symptoom of ziekte heeft en deze in een ander land kwijtraakt? (2)

"Dit is een nog veel duidelijker aanwijzing dat de oorsprong psychologisch is. Er kunnen verschillende redenen voor zijn. In het ene land kunnen bijvoorbeeld bepaalde psychologische omstandigheden heersen die deze persoon raken, terwijl ze in het andere land niet bestaan. Natuurlijk ligt het conflict niet aan het land of de uiterlijke omgeving, maar deze uiterlijke omgeving kan het innerlijke conflict naar de voorgrond brengen. Iets in de psyche wordt in beweging gezet zonder dat de geest van deze mens zich er ook maar enigszins van bewust is. Het kan een associatie zijn, een emotionele sfeer die op subtiele wijze op de persoonlijkheid inwerkt.

Dit kan niet alleen maar worden bepaald door te kijken naar wat de persoon uiterlijk aangenaam vindt. Ja, er zijn gevallen waarbij een uiterlijke belasting zo moeilijk is te verdragen, dat de psyche met een ziekte komt die verdwijnt, zodra deze uiterlijke belasting wordt weggenomen. Maar vaak werkt het ook andersom. Wanneer de uiterlijke omstandigheden op zijn gunstigst lijken, openbaart zich een ziekte en verdwijnt dan weer in een andere omgeving waar de omstandigheden veel moeilijker zijn. Dit kan zijn omdat het *ware* zelf voortreffelijk weet wat voor de ontwikkeling van de persoonlijkheid goed en nodig

is. Hoe vaak gebeurt het niet dat problemen en moeilijkheden je bewust maken van de betekenis van je innerlijke conflicten. Wanneer de moeilijkheden worden weggenomen, blijven ze in het verborgene sluimeren en kun je niets doen om de kern ervan te verwijderen. De psyche reageert dus vaak op een manier die het belang van de persoon het beste dient, want de gemakkelijke en aangename omstandigheden veroorzaken stagnatie, terwijl een onaangename omstandigheid de hele persoon door elkaar kan schudden, uit zijn sleur kan halen en hem ertoe kan brengen de oorsprong van zijn conflicten te zoeken en ze te helen.
Deze algemene uitleg is niet voldoende voor iemand die in zo'n toestand verkeert. Hij zou erachter moeten zien te komen hoe deze feiten met al hun bijzonderheden en hun verscheidenheid op hem persoonlijk van toepassing zijn. Begrijp je dat*?"*

VRAAG: Ik begrijp wat u bedoelt, maar ik heb mij misschien niet goed uitgedrukt. In de gevallen waar ik het over heb, lijkt dit niet op te gaan. Iemand die ik ken bijvoorbeeld, heeft last van hooikoorts en zodra hij naar Europa gaat, is de hooikoorts totaal verdwenen. Zodra hij terugkeert, heeft hij weer hooikoorts (3)

"Ik zie niet in waarom mijn woorden in hun algemeenheid niet ook op dit geval van toepassing zouden zijn, maar om hem werkelijk te helpen zou natuurlijk een persoonlijke analyse van zijn onbewuste reacties noodzakelijk zijn. Geen enkele algemene beschouwing, hoe waar ook, kan iemand ooit persoonlijk helpen. Omdat hij zelf niet weet wat zijn emoties uitdrukken, is het voor iemand anders onmogelijk om te zeggen of iets al dan niet op dit speciale geval van toepassing is. Je weet niet wat er in zijn onderbewuste omgaat, waaraan hij in Europa wordt herinnerd, waarmee hij zijn omgeving hier associeert enz. Maar laat me je dit vragen: zijn de omstandigheden die tot zijn hooikoorts leiden, ook in de plaatsen in Europa aanwezig waar hij heen gaat en heeft hij er dan toch geen last van? Of zou je zeggen dat de klimatologische omstandigheden in Europa gewoon geen aanleiding tot hooikoorts geven?" *(Ja zeker.)* "Kijk, als de klimatologische omstandigheden in Europa geen aanleiding tot hooikoorts geven, dan is het duidelijk dat de vraag niet over Europa tegenover Amerika gaat maar over de ene atmosferische situatie tegenover de andere. Hij zou net zo goed naar een plaats in dit land kunnen gaan waar soortgelijke klimatologische omstandigheden heersen als op de plaatsen in Europa die hij bezoekt, en zou dan ook vrij van hooikoorts zijn. In zo'n geval

is het innerlijke sleutelwoord niet Europa en Amerika voor wat betreft de emotionele toestanden die hij in beide landen ervaart, maar veeleer de totaal onbewuste associaties die hij bij bepaalde verschijnselen in de natuur heeft. Je zou moeten uitzoeken waarom deze omstandigheden van de natuur hem benauwen; wat was misschien ooit zo pijnlijk, toen hij deze kwaal voor het eerst kreeg, dat zijn onderbewuste er voortdurend aan wordt herinnerd wanneer de atmosfeer soortgelijke omstandigheden voortbrengt. De mogelijkheden zijn natuurlijk legio en - zoals ik al zei - alleen een persoonlijk onderzoek van de psyche zou het antwoord kunnen geven."

VRAAG: Ik zou graag een opmerking over deze gesteldheid willen maken: in de medische literatuur worden gevallen genoemd van mensen die naar Arkansas of Arizona verhuisden voor verlichting van hun hooikoorts. Toen ze daar aankwamen, vonden ze inderdaad verlichting. Maar toen later een bepaald familielid hen kwam opzoeken, kwam de kwaal weer terug. (4)

"Zeker, dit bewijst wel wat ik probeerde uit te leggen."

VRAAG: Deze avond is de vooravond van de sabbat. Toevallig is het ook de vooravond van Yom Kippur, de Grote Verzoendag. Het is waarschijnlijk dat Jezus als Jood op zo'n avond in de synagoge in het oude Nazareth zal zijn geweest en plechtige gebeden met zijn gemeente heeft gezongen. En Yom Kippur wordt ook als de sabbat van alle sabbats aangeduid. Het woord sabbat is rijk aan betekenissen en komt vaak in de Schrift voor. Jezus had het hierover toen Hij zei:"De sabbat is er voor de mensen". Wat bedoelde Hij daarmee? En verder, wat is de betekenis van rituelen wanneer iemand het Pad naar God volgt? (5)

"Laten we beginnen met de eerste vraag: "De sabbat is er voor de mensen". Zoals met bijna alle citaten uit de Schrift het geval is, kan ook dit citaat op veel niveaus worden uitgelegd. Ik kan onmogelijk op alle betekenissen op alle niveaus ingaan maar ik zal proberen ze te combineren, zodat ik de essentie van dit citaat kan weergeven zoals dat op alle niveaus van toepassing is. Het meest aan de oppervlakte gelegen niveau is duidelijk. Het betekent dat de mens één dag zou moeten hebben om zijn gedachten aan zijn innerlijke leven te wijden.

Zo wijdt hij zich aan God. Op deze dag zou hij van zijn gewone bezigheden moeten afzien. Hij kan onmogelijk zijn aandacht effectief op zijn innerlijk leven richten, als hij dat wil, als hij door andere dingen wordt afgeleid. Godsdiensten hebben van deze wijze voorziening en vermaning een starre regel gemaakt. Door starheid gaat de innerlijke betekenis verloren. Mensen volgen deze regel blindelings op en vatten de sabbat (of de zondag) gewoon op als de ene dag in de week waarop je je ontspant en uitrust. Dat is prima, en zo moet het ook zijn. Maar wat is *echte* rust? Wat is de *enige* bron van kracht die ooit tot de mens kan komen? Dat is God. En God zal je kracht geven als je probeert om jezelf te kennen, zodat je je zwakheden, misvattingen en illusies, je beperkingen en blindheid kunt overwinnen. De God in jou kan zich alleen openbaren door middel van dit pad van zelfonderzoek, van volledige eerlijkheid tegenover jezelf, door aan je eigen ontwikkeling te werken.

Dit moet niet letterlijk worden opgevat in de zin dat maar één speciale dag voor het streven naar zelfontwikkeling en spirituele vervulling zou moeten worden aangewezen. De bedoeling is dat je een bepaalde hoeveelheid tijd aan het innerlijke leven, aan overdenking, beschouwing en het waarnemen van jezelf wijdt. Alleen op deze manier en op geen andere ben je in staat om op de Goddelijke Krachten, die anders buiten je bereik blijven, af te stemmen.

De sabbat van alle sabbats betekent dat dit een speciale dag is die door een bepaalde godsdienst is ingesteld en waarop de balans moet worden opgemaakt. Het moet dus weer niet letterlijk worden opgevat als zou dit alleen op een bepaalde dag in het jaar kunnen plaatsvinden. Jullie die echt op dit pad bezig zijn, weten dat er bepaalde fasen zijn waarin je een overzicht krijgt, en ziet waar je nu staat, in vergelijking met waar je eerst stond; en tot op zekere hoogte zie je ook wat er nog te doen blijft, welke problemen in jezelf nog niet zijn opgelost. Je bent nog steeds gesloten en geblokkeerd en hoewel je misschien bepaalde facetten ziet, ontbreekt het je nog aan voldoende inzicht om deze emoties te veranderen. Dus weet je dat dit nog gedaan moet worden. Je hebt bepaalde fasen, bepaalde perioden op dit pad nodig, waarin je dit overzicht krijgt of zo goed mogelijk probeert te krijgen.

Natuurlijk zijn deze oorspronkelijke betekenissen voor een groot deel verloren gegaan. Maar dit is de echte betekenis van de sabbat aller sabbats. Het is op een bepaalde manier een nieuw begin dat in de

joodse godsdienst heel toepasselijk volgt op Nieuwjaar. Is dat duidelijk?"

VRAAG: Ja, het is heel duidelijk. Overigens, het woord sabbat betekent inderdaad 'rust', en het betekent ook 'zeven'. Ik vraag me af of u die twee met elkaar in verband kunt brengen? (6)

"Je weet dat er in de Schrift staat dat de zevende dag de rustdag is. Je kent ook de esoterische, mystieke betekenis van het getal zeven. Zeven is het heilige getal. Het geeft aan dat de dingen tot een afsluiting komen, tot een *geheel*. Ik zal niet zeggen tot een einde want er bestaat niet zoiets als een einde; er is altijd een nieuw begin. Het is meer als het sluiten van een cirkel of cyclus. Wanneer je een cirkel sluit, is hij in een staat van vrede, van rust. Ieder getal staat voor een bepaald aspect van zowel een kosmisch als een persoonlijk psychologisch principe. De betekenis van het getal 'zeven' is het afsluiten van een cyclus. Dan ga je weer verder, begin je met de volgende cyclus. Jullie weten allemaal dat dit pad een spiraal is. Je lijkt in kringetjes rond te gaan, maar uiteindelijk kom je erachter dat het niet zo is. De vergelijkbare cyclus blijkt op een dieper of hoger niveau plaats te vinden. De zeven geeft de fase aan die het rustigst is en waarin je in geringere mate een zeker overzicht krijgt. De puzzel begint vorm te krijgen. Je ziet dat bepaalde stukjes op hun plaats zijn gevallen. Eventjes heb je in deze fase van je ontwikkeling een bepaalde helderheid en daarmee een zekere vrede. Dit geeft rust, tot je bij het volgende stadium in de opgaande cyclus aankomt en je je misschien weer verward en rusteloos gaat voelen. Dan raakt alles weer van zijn plaats, soms zo erg dat je je afvraagt of de vrede die je hiervoor voelde, geen illusie was. De verwarring schenkt je bij het volgende rustpunt wanneer deze cyclus zich weer sluit opnieuw een dieper inzicht en een diepere vrede, als je werk op het pad tenminste diep genoeg is gegaan en je van goede wil was.

De weken van zeven dagen gaan de een na de ander in jullie wereld voorbij. Zij zijn slechts het symbool van de kleine cycli binnen de grotere. In feite is de tijd en de duur van iedere cyclus een uiterst individueel proces. Zij variëren niet alleen van individu tot individu, maar ook binnen één en dezelfde mens. De ene cyclus kan lang zijn, de andere kort. Er is geen regelmaat. De bepaling van de tijd in jullie aardse sfeer is volkomen symbolisch terwijl werkelijk geestelijk begrijpen niet star kan zijn. Je kunt de stadia niet kunstmatig

afdwingen; zij komen voort uit je werk, je individuele behoeften, je persoonlijke problemen en karaktertrekken. En ze komen ook voort uit je inspanningen op het pad.

Wat je tweede vraag betreft, over rituelen, heb je een bepaald ritueel op het oog of gaat het over rituelen in het algemeen?"

VRAAG: In het algemeen. Welk doel dient een ritueel op het pad? (7)

"Een ritueel dient geen enkel doel. Het is een symbool, het herinnert de mens ergens aan en is als het ware een uitnodiging om over de innerlijke betekenis na te denken. Hij zou moeten proberen verder dan het ritueel te kijken en te zien wat de diepere betekenis ervan is. Het is slechts een wegwijzer, een geheugensteun. Een mens kan op twee manieren verkeerd op een ritueel reageren. Je hebt mensen die het ritueel volgen om zich quasi veilig te voelen. Ze denken dat, als zij het ritueel volgen, ze de zin ervan volgen. Dit houdt een denkluiheid in en een graag willen geloven dat ze met een minimale inzet een maximaal resultaat kunnen behalen. Veel mensen, en niet alleen zij die bij een godsdienstige groepering zijn aangesloten, behoren tot deze categorie. Er zijn subtielere manieren om dit te doen.

Daarnaast is er een categorie mensen die zeggen dat een ritueel niets betekent, en tot op zekere hoogte hebben zij gelijk. Zij trekken alleen de verkeerde conclusie omdat het niet bij hen opkomt dat er iets wijs, waars en springlevends *achter* het ritueel zou kunnen zijn. Zij zouden zich dit realiseren als ze maar bereid waren om aan deze mogelijkheid te denken en deze in overweging te nemen. Dat proberen ze echter niet en ze zijn niet in staat om ook maar een greintje vrijer en onafhankelijker te denken dan de mensen uit de eerste categorie.

Een ritueel op zich heeft niets met het pad, met groei en met de vrijheid die jullie je vroeg of laat allemaal moeten verwerven, te maken of je op dit moment op het pad bezig bent of niet. Maar wanneer je inziet dat het nodig is om voor je vrijheid te werken, moet de vrijheid een keer komen. *Dan* kom je dichter bij de vrijheid, maar niet via een ritueel."

VRAAG: *Wilt u alstublieft de uitwerking van ons denken (dat wil zeggen onze beelden, foute conclusies, afwijkingen enzovoorts) op ons lichaam met zijn processen, ontwikkelingen, aftakeling door ziekte en veroudering bespreken? En hoe we kunnen zien wat het verband tussen het*

werk op ons pad en het behouden en bevorderen van onze lichamelijke gezondheid is? Kunt u ook spiritualiteit hierbij betrekken? (8)

“Dit is echt heel eenvoudig. Je verkeerde conclusies, misvattingen en vervormingen scheppen een innerlijke, illusoire wereld. Zij scheppen angsten en spanningen. Dit moet je wel verzwakken, eerst in je emoties, uiteindelijk als een verkeerde toestand maar lang en krachtig genoeg aanhoudt ook in je lichaam. Innerlijke dwalingen veroorzaken angst voor het leven en daardoor (vaak onbewust en in verschillende gradaties) het verlangen om te sterven. Het onbewuste verlangen naar ziekte is in zekere zin een vorm van sterven. De zwakte die het gevolg van spanning en angst is, brengt indirect een verzwakking van het fysieke lichaam teweeg - en direct een onbewust verlangen naar ziekte en dood.

Naarmate je emotioneel geneest, vormen je gevoelens weer één geheel met het denkproces en zijn dit niet meer twee afzonderlijke aspecten. Dit geeft kracht, vooropgesteld dat beide in waarheid samenwerken. Op die manier leeft de persoonlijkheid in een wereld zonder angst. Omdat illusies onwaar zijn, scheppen ze in laatste instantie altijd angst en zijn ze de oorzaak van een zich uit het leven terugtrekken. Wanneer de illusies verdwijnen, wordt de wil om te leven, om gezond te zijn steeds krachtiger aangezien deze niet door tegengestelde onbewuste verlangens wordt ondermijnd.

Wat de tweede helft van je vraag betreft, er is in feite geen scheidslijn tussen de spirituele en de psychologische aard van de mens. Er is slechts tot op zekere hoogte een scheiding. Het is een illusie van de mens dat deze twee persoonlijkheidsaspecten van elkaar verschillen. Ik zal je vertellen waarom de mens zo denkt. De mens heeft een verwrongen beeld van God en daardoor heeft hij het gevoel dat God van hem vraagt om ongelukkig te zijn, vreugde en plezier op te geven, dingen te doen die geheel en al tegen zijn diepste zelf ingaan. Dit ligt heel vaak ten grondslag aan de weerstand die mensen tegenover godsdienst hebben. De psychologie leert daarentegen het tegenovergestelde. Als je haar goed toepast en in je opneemt, word je een gelukkiger mens, maar zeker niet omdat je een egoïstischer mens wordt. Veel godsdienstoefeningen maken je echter niet gelukkiger. Daarom denk je dat er zo’n verschil tussen beide is.

In werkelijkheid - ik heb dat al heel vaak gezegd en ik zeg het nu weer - is het de Goddelijke Waarheid dat je alleen spiritueel kunt zijn en God in jezelf kunt vinden als je gelukkig bent. Maar geluk ten koste van zelfzucht is niet de oplossing. Je doel is om onzelfzuchtig te worden en dat komt voort uit de overtuiging dat dit werkelijkheid is en niet omdat je *moet,* omdat het van je wordt verwacht. Echt geluk kan dus alleen ontstaan door je innerlijke conflicten op te lossen."

VRAAG: Als wij eenmaal iets geleerd hebben, zoals het alfabet, hoeven we het nooit meer opnieuw te leren. Maar op het pad lijkt het wel alsof je altijd weer terugvalt. Hoe is het mogelijk dat je na een zekere vooruitgang op het pad weer in van die stomme, onbenullige kleine boosheden terug kunt vallen? Dat lijkt mij net zoiets als het alfabet. (9)

"Het is niet echt terugvallen, vrienden. Het betekent alleen maar dat je dacht dat je dit specifieke alfabet al helemaal kende terwijl je in werkelijkheid alleen maar een deel ervan hebt geleerd. Voordat je bepaalde kinderlijke emoties totaal kunt uitschakelen, heb je een gigantisch inzicht nodig, omdat geen enkele innerlijke afwijking losstaat van andere innerlijke conflicten. Op de een of andere manier zijn ze allemaal met elkaar verbonden. Zo lang dit totale inzicht nog niet tot je bewustzijn is doorgedrongen, zullen er restanten van de oude reacties blijven smeulen en af en toe opvlammen wanneer daar een aanleiding voor is.

Innerlijke veranderingen nemen heel veel tijd in beslag, dat weten jullie allemaal. Laat dit je nooit ontmoedigen. Beetje bij beetje moet je kleine stukjes informatie over jezelf vergaren terwijl je je verkeerde reacties blijft observeren. Als je dit kunt zonder ongeduldig te worden en boos op jezelf te worden en als je jezelf na iedere schijnbare terugval beter begrijpt, is dit voortgaande proces de beste manier om innerlijke verandering tot stand te brengen. Jullie moeten begrijpen dat deze verandering niet zo snel gaat omdat je verkeerde reacties al te lang gewend zijn aan het op de verkeerde manier functioneren. Je persoonlijke kwetsbaarheden zijn te zeer ingesteld op het oude spoor. Daarom is er tijd nodig en iedere schijnbare terugval zou je als middel moeten gebruiken om meer over jezelf te weten te komen en te begrijpen. Zo wordt elke 'terugval' het beste hulpmiddel voor de groei waarnaar je verlangt."

VRAAG: Als er toch zoveel dingen zijn die wij allemaal willen vragen, waarom is het dan zo moeilijk om vragen te stellen? (10)

"Dit lijkt jullie misschien een gekke vraag, vrienden, en toch raakt hij een heel fundamenteel probleem, dat ik al zo vaak heb genoemd dat ik het risico loop jullie te vervelen. Weet je, het heeft te maken met de onwil en de angst van de mens om het beste in zichzelf te laten zien. Hij is bang dat anderen misschien om hem gaan lachen, vinden dat hij tekortschiet. Of, misschien laat zijn vraag wel een fundamentele ernst zien, een ontroerende bescheidenheid, een verlangen naar het beste in het leven en in hemzelf. Of, misschien onthult de vraag een probleem en laat hem daardoor zien als een gekweld, zoekend menselijk wezen, dat net zo kwetsbaar en verward is als alle andere mensen. Dit is eigenlijk aandoenlijk, maar in zijn vervorming schaamt een mens zich evenzeer over deze aandoenlijke en ontroerende worstelingen in hemzelf als over zijn fouten – en vaak nog meer. Juist omdat een mens zich schaamt om liefde, toewijding te tonen, voelt hij zich zekerder door superieur, onkwetsbaar te zijn, of tenminste te lijken.

Veel vrienden zijn hier overheen gekomen, vele anderen laten deze algemeen voorkomende menselijke reactie misschien op andere manieren zien. Maar tegen diegenen onder jullie die deze verlegenheid nog steeds bij zichzelf voelen, zou ik willen zeggen: bevraag jezelf zo serieus en eerlijk mogelijk. Als je deze emoties een beetje aan de oppervlakte laat pruttelen, probeer dan om ze een betekenis te geven; dan zul je zien dat het ongeveer is, zoals ik heb gezegd."

VRAAG: In de laatste sessie zei u: "Je zult het niet langer onrechtvaardig vinden als je ziet dat onontwikkelde, egoïstische mensen een gemakkelijk leven lijken te hebben. Je zult begrijpen dat ze door een cyclus van gunstige uiterlijke omstandigheden heengaan".[1] Maar volgens wat u leert moet uiterlijke voorspoed ook het product zijn van de innerlijke zijnstoestand, iets dat de persoon zelf moet hebben voortgebracht. Als we nu zien dat sommige heel egoïstische en onontwikkelde mensen geliefd zijn en in aangename omstandigheden leven, zou dat dan betekenen dat zij zich op die bepaalde gebieden vrij gemaakt hebben? (11)

[1] Zie lezing 69 'Dwaasheid om op het pad op resultaat uit te zijn; vervulling of onderdrukking van het verlangen naar liefde' (Noot vertaler)

“In de eerste plaats, hoe onontwikkeld en egoïstisch een persoon ook mag lijken, er zijn vast en zeker ook positieve kanten aan zijn persoonlijkheid. Had hij die niet, dan was hij nog niet klaar om te incarneren. Juist omdat hij een jongere ziel is, wordt er door zijn eigen geest of ware zelf minder van hem verwacht. Deze positieve kanten leggen groter gewicht in de schaal dan dezelfde positieve kanten in iemand van wie meer kan worden verwacht. Tegelijkertijd tellen de negatieve kanten van een hoger ontwikkeld mens zwaarder dan de negatieve kanten van een jongere ziel. Wat op grond van de algehele ontwikkeling maximaal te is verwachten, bepaalt de lengte en kwaliteit van de verschillende cycli, de gunstige en ongunstige. Daarom wordt in de gehele Schrift ook gezegd dat een mens onmogelijk over een ander kan oordelen.

Bovendien is het een menselijke illusie van jullie om te geloven dat alleen maar omdat bepaalde omstandigheden gunstig zijn, iemand anders zo gelukkig is. Er kan een tijdelijke tevredenheid bestaan, maar niet het werkelijke geluk waarbij je niet meer bang voor het leven bent. En dat is een heel verschil. Bij zo iemand als jij beschrijft, is de afhankelijkheid van anderen en van de wisseling van voor- en tegenspoed in het leven nog heel sterk, en dit maakt niet gelukkig. Het betekent echter niet dat zulke mensen niet af en toe tijden van voorspoed ervaren.

Eén aspect van onrijpheid en afgescheidenheid is dat de mens altijd denkt dat het geluk van de ander groter is dan van hemzelf en dat zijn eigen ongeluk groter is dan dat van een ander.

Laten mijn woorden weer stof voor jullie verdere zelfonderzoek bieden. Ik trek mij nu terug en laat jullie met zegeningen, met goddelijke liefde voor ieder van jullie achter. Mogen deze zegen en deze liefde jullie sterken om het leven, met zowel het goede als het kwade, zo volledig mogelijk aan te gaan zonder je terug te trekken, zonder angst. Want het leven kan je nooit kwaad doen.
Vrede voor jullie allen, wees in God!”

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1960.
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force, Phoenicia (N.Y.) onder de titel: 'Questions and Answers'.
Vertaling door Arianne Groeneveld in 1990; herzien door Paul Avis in 2007
© Stichting Gemeenschap het Pad. Uitgave 2009